

Oponentský posudek diplomního projektu Magdalény Přečkové

Atelier prof. Rothbauera

Fakulta architektury ČVUT v Praze

V Praze, dne 28. 01. 2019.

Diplomní projekt Magdaleny Přečkové – Dostavba městského bloku, radnice v Opavě – předkládá v samém úvodu několik naléhavých, důležitých témat a otázek, kterými přesahuje zadání architektonické studie.

Slečna Přečková si je vědoma mnohých souvislostí, které postupně ve své práci popisuje a jasně pojmenovává. Město Opavu, jeho jádro, vnímá jako organismus, kterému byly zasazeny citelné, tvrdé rány, nikoli však fatální a o to více si je vědoma příležitosti, která se jí nabízí, aby nám všem svou prací předvedla, jak se s mnohými z tvrdých ran může městské jádro pokusit vyrovnat.

Diplomnímu projektu předcházela seminář, jehož prezentaci považuji za zcela klíčovou pro porozumění přístupu a východisek k návrhu, který diplomantka obhájila.

Přehledně nás provází historií místa od nejstaršího osídlení, důležitostí a vlivem kdysi zemského města ve Slezsku, jeho přestavby po vzoru dobových metropolí a seznamuje nás s autory nejvýznamnějších budov. Dochází až k dějinnému zvratu v březnu 1945, kdy bylo město ze 70% srovnáno se zemí (viz strana 18, 4.odst) a vzápětí vyhnání veškerého německého obyvatelstva, které tvořilo naprostou většinu v tehdejší Opavě / Troppau. Zmiňuje i snahu poválečného vedení města potlačit veškeré znaky němectví, k nimž bylo počítáno i historické jádro města. Dokumentuje demolice historických budov ještě na konci 60.let, které, jak sama píše: „...nemohly být ospravedlněny válečnými škodami“. Nasměrování optiky pohledu na historii obyvatel místa, faktické, nikoli manipulativní, spatřuji první z významných přínosů práce. Precizní popsání důležitých dějů, trauma, které formovalo místo a příběh, na který slečna Přečková navazuje. Nevynáší soudy, jen na nás nechá tížit souvislostí působit a hledat vlastní postoj k obdobným situacím, které se odehrávaly v mnoha městech tehdejšího Československa.

Místo, kam je návrh situován, není dnes prolukou, ale je obsazeno budovou hotelu, realizovanou v 80. letech nikoli podle vítězného návrhu soutěže. Návrh tak otevírá další obecnou otázku: jak se zachovat k naddimenzovaným stavbám, v našem případě sporné kvality jak architektonické tak i řemeslné, které svůj původní účel naplňují jen obtížně. Diplomantka navrhuje úplné odstranění a náhradu objektem nové radnice (magistrátu), kterou město postrádá od března 1945. Konec 70-ti letého provizoria sídla správy kdysi výstavního města.

Urbanistické řešení je racionální – uzavření bloku, čitelnou hmotou s městským parterem. Návrat k ověřené uliční stopě z doby před II. světovou válkou ulice U Jakařské brány, čelo náměstí Republiky a hmotový protipól obchodnímu domu Breda & Weinstein. Výšky atiky kolísají ve vazbě na příslušné sousední objekty –ve východním pohledu z Rybího trhu přímo navazuje na sousední korunní římsu, v ulici U Jakařské brány výška atiky odpovídá protilehlým domům. Západní pohled do náměstí

Republiky nepřevyšuje výraznou lunetovou římsu obchodního domu, avšak při dálkových pohledech z Olbrichovy ulice tak díky perspektivnímu zkreslení bude výška vnímána jako obdobná.

Výrazná věž – kampanila – je adekvátně komponovaným akcentem a pohledovou dominantou tří nezávislých uličních směrů. Vnáší do osnovy města při jeho širším vnímání nový orientační bod.

Celkový architektonický výraz je velkoměstský, velkorosý a především měřítkem vhodně rezonující jak se svým nejbližším okolím – s historickými sakrálními objekty i budovou obchodního domu Breda & Weinstein – tak i s funkční náplní budovy. Fasáda svou strukturou hlubokých ostění robustních pilířů s obkladem lícovými cihlami zpracováním vybočuje z lapidárního zrcadlení modulů kancelářů úřadu v několika směrech:

Za prvé, slečna Přečková zachází s tektonikou kladení cihelného lícového zdiva volně. Svislé části meziokenních pilířů nesou známou texturu ložných a styčných spár odpovídající formátu cihly, nadpraží a parapety nesou tuto strukturu ve shodné šíři otočenou o devadesát stupňů čímž dávají vnějšímu pozorovateli zcela jasný vzkaz: rámují obrazy jednotlivých oken, stejně jako sestava rámu pláten obrazů uvozují dění v samotném úřadu a navádějí pohled hlouběji do dispozice – na jednotlivé úředníky a volené zástupce obyvatel města. Vysokým řádem akcentované nároží, ve kterých se propisují objemy radničních sálů. Idea transparentního otevřeného úřadu se manifestuje celému okolí jako čitelný vzkaz všem občanům. Uměřená, klidná a propustná fasáda se svým vnitřním pořádkem je silným gestem. Vzájemný poměr mezi cihlou a sklem vyznívá dostatečně stabilně. Lícová cihla nemůže být v aplikaci autorky považována za módní gesto, ale naopak za cíleně promyšlený návrat k lokální tradici po století tvořenou původním obyvatelstvem. Dovedeme –li k detailu autorčin záměr mít vnější rozměry pilířů 1 metr, pak i formát cihly – metrický – německý, chcete-li, je výmluvným příspěvkem k vypořádání se s historickým kontextem. Vypořádání se formou, na které je, dle autorky, společnost již připravena a nezbývá, než takovou snahu podpořit.

V návaznosti na lokální tradice lemuje celou hmotu tvaru „U“ loubí. Dostatečně hluboké, aby podpořilo potenciál živého parteru za všech klimatických podmínek, parteru, který není koncipován jen jako místo zastavení se před úřední deskou, ale parteru autenticky živého. Autorka ponechává prostory bezprostředně přilehlé k rušné městské ulici U Jaktařské brány (vč. náměstí Republiky) a nárožní pozice drobným komerčním provozům. Podnož instituce tak ožívá, aniž by utrpěla její důstojnost.

Hladká hranolová věž vztyčená z hloubi dispozice podporuje celkově plastický dojem a svou výškou vyvažuje horizontálně komponované hlavní hmoty. Povrch otevřené cihelné vazby stále nese příslušnost ke komplexu magistrátu, cihelná vazba je zde však kladena přísně tektonicky v celém rozsahu výšky věže, je tak v symbolickém kontrastu s rastrem fasády společenských a kancelářských provozů. V kontextu organismu radnice je to detail na kterém záleží – elevaci radničních hodin.

Vnitřní organizace prostor se rozvíjí kolem prosvětlené dvorany výraznou dvojicí ramen schodišť vedoucí ke dvojici radničních sálů v nárožních pozicích dispozice „U“. Nesporným přínosem umístění sálů je oboustranná vizuální komunikace se sousedními náměstími Rybím trhem a nám. Republiky. Úroveň parteru radniční dvorany je živým komunikačním uzlem přímo navázaným na vnější dění.

Organizace jednotlivých vnitřních úrovní odborů městské správ je racionální. Výraz řešení interiérové koncepce prostor pro veřejnost je monumentální díky materiálovému řešení a silně převýšeným

vstupům do kanceláří. Pro ceremoniální prostory magistrátu/radnice statutárního města volí autorka obhajitelné výrazové prostředky.

Dispoziční členění odpovídá stanovenému stavebnímu programu a nabízí komfortní pracovní prostředí. Otázkou zůstává uplatnění transparentních dělicích příček mezi jednotlivými kanceláři ve větší míře, stejně jako použití alespoň částečně prosklených dveří mezi společnými komunikacemi pro veřejnost a kanceláři. Podpoření vizuální komunikace mezi veřejností, volenými zástupci a úředníky je obecným trendem, jehož aplikaci nabízím ke zvážení autorce.

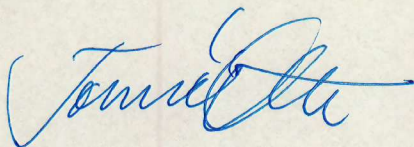
Z provozního hlediska pohybu osob a materiálu je pro nadzemní část navržena dostatečná kapacita vertikálních komunikací.

Sporné spatřuji navazující napojení komerčních jednotek situovaných v pateru na zázemí v suterénu, resp. otázku zásobování v denních časech provozu úřadu. Zvláště, pokud je navrženo zřízení podzemních parkovacích stání nejen v rozsahu půdorysné stopy objektu, ale výrazně tuto stopu přesahující. Absence přímé provozní návaznosti odbytové plochy v parteru a provozního/skladového zázemí v 1.pp překážkou efektivní využitelnosti nájemních retailových jednotek. Domnívám se, že tento nedostatek je v dispozici řešitelný bez nutnosti zásahu do výrazně komponované centrální dvorany.

Z hlediska systémů zdravotníky a udržení vnitřního klimatu v budově od autorky postrádám rozvahu nad režimem jednotlivých prostor ve smyslu soudobých standardů kladených na kancelářské provozy. Ať už bude koncepce jakákoli, technologické vertikální komunikace negativně ovlivní jinak precizně sestavené dispozice a autorka by už ve stupni architektonické studie měla potřebu vertikálních technologických komunikací zohlednit zvláště za předpokladu, že je veškeré zázemí a možnosti umístění technologií situováno do suterénu.

I přes popsané výhrady technického a technologického rázu považuji předloženou diplomní práci Magdaleny Přečkové za velmi kvalitní a musím její přístup práci na závěr vyzdvihnout. Rozvážná práce se silnými motivy, které mají v daném prostředí dalekosáhlé konotace. „Neues Orientierungspunkt“. Nesporná snaha autorky upozornit na pozapomenuté příběhy místa nebo příběhy na které mělo být cíleně zapomenuto je příkladná. Autorka do lokality vstupuje suverénním a sebevědomým domem, který historii místa nepošlapává, ale naopak ji může reflektovat a citlivě vyzdvihnout, je přístupem, který si v obecném pohledu na transparentní veřejnou správu zaslouží ocenění. Navržená budova magistrátu města Opavy má potenciál stát se součástí živoucího centra města.

Navrhuji hodnocení A – výborná.

Ing. arch. Tomáš Oth, ČKA 4437

00420737937777

oth.tomas@gmail.com